

Amalie Frantzen

Barnevernets utfordringer med seksuelle nettovergrep mot barn og unge

- Har barnevernet nok kompetanse om seksuelle nettovergrep?

Challenges of the Child Welfare Services with sexual online abuse against children and adolescents

- Does the Child Welfare Services have enough competence about online sexual abuse?

Bacheloroppgave i Barnevern

Veileder: Tea Agerup

Mai 2024

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Amalie Frantzen

Barnevernets utfordringer med seksuelle nettovergrep mot barn og unge

- Har barnevernet nok kompetanse om seksuelle nettovergrep?

Challenges of the Child Welfare Services with sexual online abuse against children and adolescents

- Does the Child Welfare Services have enough competence about online sexual abuse?

Bacheloroppgave i Barnevern
Veileder: Tea Agerup
Mai 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Seksuelle nettovergrep er et globalt problem som rammer flere barn og unge, spesielt de som er under barnevernets omsorg, da de er en særlig sårbar og utsatt gruppe. Til tross for at det finnes ulike lover og retningslinjer for å beskytte disse barna, er det utfordringer som gjør det vanskelig for barnevernsarbeidere å håndtere seksuelle nettovergrep. Konsekvensene for seksuelle nettovergrep er mange og flere av dem påpekes som alvorlige for de berørte.

Denne bacheloroppgaven utforsker barnevernets evne til å håndtere seksuelle nettovergrep, og undersøker barnevernets forutsetninger for kompetanse på området. Oppgaven belyser hva seksuelle nettovergrep er, og det blir benyttet ulike definisjoner for å beskrive de forskjellige formene for nettovergrep som eksisterer. Lovverket viser frem hvilken lovgiving som er relevant for å forstå seksuelle nettovergrep og hvordan fenomenet blir fremstilt. Barnevernets samfunnsmandat og formålet med barnevernspedagogutdanningen blir vurdert. Det presenteres statistikk over hvem som er mest utsatt og hvilke konsekvenser seksuelle nettovergrep har, samt betydningen av kunnskap om teknologi og barns digitale hverdagsliv. Forskning indikerer at barnevernet bør ha kompetanse om seksuelle nettovergrep og at det er forbedringspotensialer for å tilegne seg kunnskap om fenomenet.

For å beskytte barn under barnevernets omsorg og gi den den hjelpen de trenger, er det avgjørende å styrke barnevernets kompetanse på området. Det vil bidra til å kunne forebygge mot seksuelle nettovergrep i fremtiden.

Abstract

Sexual online abuse is a global problem that affects many children and adolescents, especially those under the care of child welfare services, as they are a particularly vulnerable and exposed group. Despite the existence of various laws and guidelines to protect these children, there are challenges that make it difficult for child welfare workers to handle sexual online abuse. The consequences of sexual online abuse are numerous and many of them are pointed out as serious for those affected.

This bachelor's thesis explores the ability of child welfare services to handle sexual online abuse and examines the prerequisites for competence in the field. The thesis illuminates what sexual online abuse is and uses various definitions to describe the different forms of online abuse that exist. The legislation shows which laws are relevant for understanding sexual online abuse and how the phenomenon is portrayed. The social mandate of child welfare services and the purpose of child welfare education are assessed. Statistics are presented on who is most at risk and what consequences sexual online abuse has, as well as the importance of knowledge about technology and children's digital everyday life. Research indicates that child welfare services should have competence about sexual online abuse and that there are potentials for improvement to acquire knowledge about the phenomenon.

To protect children under the care of child welfare services and provide them with the help they need, it is crucial to strengthen the competence of child welfare services in the field. This will contribute to being able to prevent sexual online abuse in the future.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Presentasjon av tema og problemstilling	1
1.2 Bakgrunn for oppgaven	2
1.3 Oppgavens oppbygging	2
1.4 Avgrensning	3
1.5 Begrepsforklaring	3
1.5.1 Seksuelle nettovergrep	3
1.5.2 Bildebaserte seksuelle overgrep	4
1.5.3 Digital blotting	4
1.5.4 Grooming	4
1.5.5 Seksuell utpressing	5
1.5.6 Direkteoverførte bestillingsovergrep	5
1.5.7 Barnevernsarbeider	5
1.5.8 Barnevernsbarn	6
2. Metode	6
2.1 Kildekritikk	6
3. Teoretisk rammeverk	7
3.1 Lovverket	7
3.1.1 Straffeloven	7
3.1.2 Barnevernloven	8
3.1.3 Barnekonvensjonen	8
3.1.4 Rettighetsforskriften for barn på barnevernsinstitusjoner	9
3.2 Barnevernets rolle	9
3.3 Barnevernspedagogutdanningens retningslinjer	9
3.4 Hva vet vi om seksuelle overgrep over internett?	10
3.5 Hvem er mest utsatt for seksuelle nettovergrep?	11
3.6 Konsekvenser av seksuelle nettovergrep	12
3.6.1 Psykologiske konsekvenser	13
3.6.2 Sosiale konsekvenser	13
3.6.3 Fysiologiske konsekvenser	13

3.7	Hindring av avdekking av seksuelle overgrep over internett og forslag til forebygging	
	14	
3.7.1	Manglende kompetanse om seksuelle nettovergrep.....	14
3.7.2	Teknologiske utviklingen	15
3.7.3	Begrenset lovverk.....	15
3.7.4	Tabubelagt.....	16
4.	<i>Drofting</i>	17
4.1	Lovverket	17
4.2	Barnevernsarbeiderens manglende kompetanse	20
4.3	Teknologi	22
4.4	Utsatthet og konsekvenser	23
5.	<i>Konklusjon</i>	24
6.	<i>Referanseliste</i>	27

1. Innledning

1.1 Presentasjon av tema og problemstilling

Vi lever i en tid hvor seksuelle nettovergrep og digitale krenkelser stadig blir mer fremtredende. Nyhetsartikler rapporterer om flere barn og unge som blir utsatt for seksuelle nettovergrep og krenkelser på internett. I 2020 var det 3715 saker om seksuelle nettovergrep under etterforskning i politidistriktene rundt om i landet, ifølge Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, heretter forkortet NKVTS (Hellevik et al., 2023). Organisasjonen Redd Barna rapporterte om et økende antall barn og unge som mottok uønskede seksuelle meldinger. Noen av disse barna har blitt presset til å delta i både nettmøter og fysiske møter med personene de har kommunisert med på internett (Staksrud & Ólafsson, 2019).

Internett og digitale medier har blitt mer vanlig i dagens samfunn. Ny teknologi, nye smarttelefoner og andre digitale verktøy har bidratt til at internett har inntatt livene til de fleste mennesker (Øistensen, 2020). Etter min erfaring er dagens generasjon vokst opp i en digital verden hvor risikoen for å bli utsatt for seksuelle nettovergrep er høy. Tidligere generasjoner har ikke den samme forståelsen av internett og sosiale medier slik som dagens barn og ungdom har. Manglende kunnskap blant foreldre og andre instanser om internett og ulike digitale plattformer som Snapchat, Omegle, Facebook, kan bidrar til at digitale overgrep mot barn og unge ikke oppdages (Hellevik et al., 2023).

Barnevernet spiller en avgjørende rolle i å beskytte barn og unge mot slike overgrep. For å effektivt beskytte og forebygge mot seksuelle overgrep over internett, trenger barnevernet tilstrekkelig kompetanse om hvordan disse overgrepene foregår, hvordan de kan oppdages og hvordan de kan forhindres. Uten denne kunnskapen, kan barnevernet være uforberedt på å håndtere og reagere på slike situasjoner, noe som kan sette barn og unge i fare. Teamet er spesielt relevant for barnevernet, gitt deres ansvar for barn under barnevernets omsorg. Disse barna er ofte sårbare og kan være utsatte for seksuelle overgrep over internett (Øistensen, 2020). De er spesielt sårbare fordi de ofte bruker digitale medier som et kommunikasjonsmiddel, noe som kan gjøre dem til mål for potensielle overgripere. På bakgrunn av dette ønsker jeg å undersøke fenomenet seksuelle nettovergrep mer inngående og undersøke følgende problemstilling: «Har barnevernet nok kompetanse om seksuelle nettovergrep mot barn og unge?»

1.2 Bakgrunn for oppgaven

I denne bacheloroppgaven har jeg valgt å fokusere på problematikken rundt seksuelle nettovergrep mot barn og unge. Med tanke på den økende digitaliseringen, tilgjengeligheten og risikoen for seksuelle nettovergrep på digitale plattformer, er dette et viktig tema. Jeg finner det interessant og viktig å belyse forståelsen av dagens teknologi som avgjørende for å kunne beskytte barn mot overgrep i den digitale sfæren. Valget av temaet ble ytterligere forsterket gjennom et universitetsforedrag om nettovergrep, hvor det ble presentert faktaopplysninger om hvordan seksuelle nettovergrep påvirker barn og unge, samtidig hvor omfattende og komplekst teamet er.

Gjennom min utdanning har jeg blitt oppmerksom på tilfeller der fedre har groomet barn over internett. Min erfaring fra praksis i barnevernet er at mange barnevernsarbeidere er usikre på hvordan de skal håndtere nettovergrep og avdekke slike overgrep. Selv om politiet hovedsakelig håndterer etterforskning av nettovergrep og videre tiltak, mener jeg det er viktig at flere aktører, spesielt barnevernet har kunnskap om fenomenet. Barnevernet jobber tett med sårbare barn og unge som har hatt ulike utfordringer gjennom sin oppvekst. Det kan være barn som har opplevd omsorgssvikt, mishandling eller lever i familier med dårlig økonomi. Det er avgjørende å ha kunnskap og forståelse om disse sårbarhetene for å gi best mulig beskytte og støtte til barna. Ved å diskutere seksuelle nettovergrep kan man øke bevisstheten om risikoene barn og unge møter på digitale plattformer, som sosiale medier. Det kan hjelpe foreldre, lærere og organisasjoner til å ta nødvendige forholdsregler og utvikle strategier for å unngå potensielle farer. Bevisstgjøring kan i tillegg bidra til mer effektiv forebygging av seksuelle nettovergrep, inkludert utvikling av utdanningssystemer, støttetiltak for ofre og deres familier, lovverk og politikk. Det er essensielt å bryte tausheten rundt seksuelle overgrep slik at ofre kan trå frem og søke hjelp.

1.3 Oppgavens oppbygging

I oppgavens første kapittel har tema og problemstilling, samt bakgrunn for oppgaven blitt presentert. Videre vil en avgrensning gå inn på de spesifikke temaene som vil bli undersøkt, i tillegg vil det bli redegjort for noen sentrale begreper som er relevante for oppgaven. I kapittel 2 vil metoden bli anvendt og beskrevet, samtidig som det vil bli diskutert om kildekritikk. Det teoretiske rammeverket vil bli belyst i kapittel 3. Her presenteres teori fra tidligere forskning

på området. I kapittel 4 blir de ulike faktorene drøftet og til slutt knyttes hovedpunktene sammen til en konklusjon i kapittel 5.

1.4 Avgrensning

I denne oppgaven har jeg valgt å avgrense meg til utsatte barn og unge fra alderen 8-18 år. Med utsatte barn mener jeg barnevernsbarn og andre barn som har dårlige forhold til sine foreldre, lite venner og foreldre med lav sosioøkonomisk status. Oppgaven vil ha fokus på faktorer som påvirker til seksuelle nettovergrep og hvem som er sårbare for slike overgrep. I tillegg vil oppgaven favne skadevirkninger for seksuelle nettovergrep, hva som hindrer at slike overgrep blir avdekket og forslag til forebygging. Det er interessant å se på hvem som er utøver av seksuelle nettovergrep og poengtere at dette er et samfunnsproblem som flere instanser må jobbe sammen mot. Imidlertid, på grunn av oppgavens størrelse og begrensninger, blir jeg ikke å gå i dybden på disse aspektene. Jeg ønsker å avgrense meg til å se det fra et barnevernsperspektiv, men også hvor jeg tar frem rettighetsforskriften til barn som bor på barnevernsinstitusjoner for å få frem utfordringer fra det feltet.

1.5 Begrepsforklaring

Begrepsavklaringen handler som hva seksuelle nettovergrep er, ulike typer for seksuelle nettovergrep som **bildebasert seksuelle overgrep, digital blotting, grooming, seksuell utpressing** og **direkteførte bestillingsovergrep**. I tillegg vil begreper som **barnevernsarbeider** og **barnevernsbarn** bli belyst.

1.5.1 Seksuelle nettovergrep

I teksten blir jeg å bruke begrepene «seksuelle nettovergrep» og «seksuelle overgrep over internett» om hverandre for å beskrive overgrep mot barn og unge på internett og digitale medier. Fra et juridisk standpunkt refererer seksuelle nettovergrep til **seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd**, som omfatter seksuelle handlinger i nærvær av noen, uten noen form for fysisk kontakt. Det kan for eksempel være blotting, slibrigheter eller verbale krenkelser (Straffeloven, 2005, § 305-, Søftestad, 2018, s. 24). Det finnes flere typer av seksuelle nettovergrep som omfatter et bredt spekter av ulike handlinger. Jeg har vagt å ta frem: **bildebaserte seksuelle overgrep, digital blotting, grooming seksuell utpressing** og **direkteoverførte bestillingsovergrep**.

1.5.2 Bildebaserte seksuelle overgrep

Bildebaserte seksuelle overgrep innebærer at seksualiserte materialer spres uten samtykke til den avbildede (Hellevik et al., 2023, s. 9). Det innebærer både offentliggjøring av bilde, videresending privat eller bare å vise bildet på mobilskjermen (Frøyland et al., 2021). Bildebaserte seksuelle overgrep kan i tillegg være dokumenterte overgrep eller stamme fra datakriminalitet som hacking. I henhold til Straffeloven kan utøvere bli straffet etter § 311, der det er ulovlig å ha, vise eller dele seksualiserte bilder av personer under 16 år (Straffeloven, 2005, § 311-, Frøyland et al., 2021).

1.5.3 Digital blotting

Digital blotting innebærer å få tilsendt seksualisert materiale uten at det blir etterspurt. Digital blotting kan være at barn og unge får seksuelle henvendelser fra voksne på digitale medier, hvor voksne aktivt søker etter seksuell kontakt (Hellevik et al., 2023, s. 9). I Straffeloven § 305 kan mistenkte bli straffet for å vise seksualiserte eller krenkede handlinger mot barn under 16 år. Et eksempel kan være at utøveren lurer et barn til å blotte seg foran et videokamera (Straffeloven, 2005, § 305). Denne type overgrep kan forstås som en undertype av bildebaserte seksuelle overgrep, men skiller seg ved at bildene ikke er av den utsatte (Frøyland et al., 2021).

1.5.4 Grooming

Grooming er en betegnelse på situasjoner hvor voksne tar kontakt med barn og unge, er i miljøet rundt dem og har et formål om å begå et seksuelt overgrep (Hellevik et al., 2023, s. 9). Begrepet stammer fra England og ble vedtatt av Parlamentet høsten 2003 (The Sexual Offences Act 2003 § 15) (Markhus, 2005). I Norge er *grooming* straffbart under Straffeloven § 306 (Straffeloven, 2005, § 306). Den dominerende forståelsen av grooming er når overgripere bruker spesifikke teknikker og en bestemt rekkefølge i handlingene sine for å nærme seg de utsatte (Frøyland et al., 2021). Mange overgripere bruker digitale plattformer med chattetjenester som Snapchat, Facebook, Omegle og Skype for å komme i kontakt med barn og unge (Hellevik et al., 2023).

1.5.5 Seksuell utpressing

Seksuell utpressing er når utøveren gjennom digitale medier bruker personlig seksuelt materiale til å presse den utsatte til å gå med på ulike krav. Det kan for eksempel være å dele seksualiserte bilder, utføre grove seksuelle handlinger eller å inkludere andre i overgrepshandlinger (Hellevik et al., 2023, s. 9). Utpressingen har i tillegg blitt brukt for å få personer til å bli i et eksisterende forhold (Frøyland et al., 2021). Den vanligste trusselen for seksuell utpressing er at utøveren truer med å dele bilder på internett eller videresende bilder til familie og venner. Denne typen overgrep kan også være et senere stadium i en grooming-prosess (Frøyland et al., 2021).

1.5.6 Direkteoverførte bestillingsovergrep

Direkteoverførte bestillingsovergrep er en ny form for seksuelle nettovergrep. Denne typen overgrep innebærer personer som kan sitte i sitt hjemland og betale for eller styre overgrep som befinner seg andre steder i verden (Hellevik et al., 2023, s. 9-, Frøyland et al., 2021, s. 99). Overgrepene er ofte grove og utnytter ofrene hensynsløst (Frøyland et al., 2021). Det er tre typer for gjennomføring av direkteoverførte bestillingsovergrep: yngre barn involveres i seksuelle overgrep via digitale medier, foreldre eller storfamilier tilbyr sine egne barn mot betaling som gjør at familiene selv styrer overgrepene fra sine hjem, og bordeller hvor barn og unge holdes fanget og tvinges til å ta del i nettbasert og vanlig prostitusjon (Frøyland et al., 2021, s. 99-100). Normalt drives dette gjennom kriminelle organisasjoner, men det er tilfeller hvor vestlige aktører styrer driften. Barn kan være solgt av sine foreldre, kidnappet eller innleid (Frøyland et al., 2021, s.100).

1.5.7 Barnevernsarbeider

Jeg vil benytte meg av begrepet **barnevernsarbeider** som vil vise til personer som jobber innenfor feltet barnevern, og personer som jobber på en barnevernsinstitusjon. Begrepet **barnevernsarbeider** identifiserer fagfolk som jobber innenfor barnevernet og gir en forståelse av hvilke fagområde personen arbeider i og hvilke oppgaver de utfører. Fra et juridisk perspektiv kan man si at begrepet **barnevernsarbeider** arbeider med barn og familier innenfor rammen av barnevernsloven (Barnevernsloven, 2021).

1.5.8 Barnevernsbarn

I tillegg vil jeg bruke begrepet *barnevernsbarn* som et samlebegrep for barn og unge som er under barnevernets omsorg, dette gjelder barn som bor i fosterhjem, på barnevernsinstitusjoner og dem som bor hjemme med får veiledning av barnevernet. Bruken av begrepet *barnevernsbarn* vil understreke at det gjelder barn og unge som har spesielle behov og utfordringer som krever støtte og oppmerksomhet fra barnevernet. Fra et juridisk perspektiv kan man si at begrepet brukes i sammenhenger hvor det referer til barn og unge som er under barnevernets omsorg eller som er involvert i barnevernet på en annen måte (Barnevernsloven, 2021).

2. Metode

I denne oppgaven har jeg benyttet litteratursøk for å samle inn nødvendig informasjon. Oppgaven er en litteraturstudie, som vil si at man henter data fra eksisterende fagkunnskap, forskning og teori (Dalland, 2020). I litteraturstudien er målet å samle inn eksisterende fagkunnskap og se den i lys av problemstillingen som er valgt, i motsetning til en annen studie som baserer seg på forskningsmetoder hvor man ønsker å finne ut noe nytt i feltet (Dalland, 2020).

Som søkemotor har jeg brukt Google Scholar, Idun, Web of Science og Oria for å finne fram til relevant litteratur for problemstillingen. Jeg har valgt å bruke søkeord som blant annet «barnevern», «seksuelle overgrep», «digitale overgrep», «online sexual abuse», «child sexual abuse and the internet» og «digitale krenkelseser». For å kunne finne mer relevant litteratur har jeg brukt det Dalland (2020) kaller for «snøballmetoden». «Snøballmetoden» er en metode hvor en sjekker ut litteraturlisten til relevante bøker og artikler (Dalland, 2020). For å finne statistikk som er relevant for problemstillingen har jeg brukt ulike forskningsrapporter som Velferdsforskningsinstituttet NOVA, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS), Medietilsynet, rapport fra EU Kids Online-undersøkelsen i 2018 og relevant pensum fra de tre årene på studiet.

2.1 Kildekritikk

I oppgaven har jeg nøye vurdert litteraturens troverdighet og generaliserbarheten som jeg har benyttet meg av. Jeg har hovedsakelig valgt fagfelleverderte kilder for å sikre kvaliteten.

Fagfelleevaluering bidrar til å skille forskningsartikler fra fagartikler og er kilder som er blitt evaluert av eksperter for å sikre kvalitet (Dalland, 2020, s. 145). Jeg har brukt databaser som Web of Science og ScienceDirect for å finne vitenskapelige artikler, i tillegg Elsevier. Elseviers tidsskrifter er pålitelige kilder som presenterer forskning fra og for forskere. Imidlertid er det noen begrensinger i forskningsfeltet knyttet til seksuelle nettovergrep, det er generelt lite forskning om temaet, spesielt fra norsk forskning. Derfor er det hovedsakelig blitt brukt internasjonal forskning. Det er viktig å merke seg at internasjonal forskning ikke nødvendigvis klarer få frem perspektiver fra Norge, noe en kan være oppmerksom på igjennom teksten.

3. Teoretisk rammeverk

I det teoretiske rammeverket presenteres først Norges lovverk knyttet til seksuelle nettovergrep, som Straffeloven, Barnevernsloven, FNs barnekonvensjon og forskriften om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon. Deretter presenteres barnevernets rolle og retningslinjer for barnevernspedagogutdanning. Til slutt belyses forskning på seksuelle overgrep over internett, inkludert forståelse av nettovergrep, utsatte grupper, konsekvenser, barrierer for avdekking og forebyggingsforslag.

3.1 Lovverket

Det vil bli presentert hva lovverket opplyser om Straffeloven, Barnevernsloven, barnekonvensjonen og forskriften om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon og deres rolle for å beskytte barnevernsbarn fra seksuelle nettovergrep.

3.1.1 Straffeloven

«Straffeloven er en norsk lov som regulerer straff, straffereaksjoner og straffbare handlinger» (Straffeloven, 2005). Det innebærer at det først og fremst er Straffeloven som setter rammene for hva som er lov og ikke lov når det gjelder seksuell omgang. I Straffeloven er det kapittel 26 som regulerer seksuallovbrudd (Straffeloven, 2005, §§ 291-320). I lovkommentaren av kapittel 26 om seksuallovbrudd står det at straffebudene er ment å gi barn omfattende vern mot seksuelle krenkelser. I Straffeloven er det § 267a som omhandler deling av krenkende bilder, der bilder av noen seksualliv eller intime kroppsdeler blir vist fram av overgriperen.

Paragraf 299-311 og til dels 312-314 skal også være et vern mot at barn blir utsatt for seksuelle krenkelser. I hovedsak er det § 305 som regulerer grenseavskrivende atferd, § 306 som omhandler grooming og § 311 som handler om materiale som er knyttet til overgrep mot barn (Straffeloven, 2005, §§ 305, 306, 311).

3.1.2 Barnevernloven

Barnevernsloven kapittel 1 § 1-1 om lovens formål viser at: «Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse. Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår» (Barnevernsloven, 2021, § 1-1). Barnevernsloven viser til barnets beste ved at «handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets mening er et sentralt moment i vurderinger av barnets beste» (Barnevernsloven, 2021, § 1-3). I kapittel 1 § 1-4 beskriver barnevernsloven at «et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven» (Barnevernsloven, 2021, § 1-4).

3.1.3 Barnekonvensjonen

Barnekonvensjonen er FNs (De forente nasjoner) konvensjon om barnets rettigheter. Barnekonvensjonen som ble vedtatt av FN i 1989 og ble ratifisert av Norge i 1991, gir alle barn under 18 år grunnleggende rettigheter, uansett hvem de er og hvor de bor (FN-sambandet, 2023). FNs barnekonvensjon viser til artikkel 16 om barns rett til privatliv og beskriver det slik: «alle barn har rett til et privatliv. Loven må beskytte barns privatliv, familie, hjem, kommunikasjon og rykte fra innblanding eller angrep» (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1989, s. 5). Barnekonvensjonen artikkel 19 skal beskytte barn mot alle former for vold og overgrep (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1989, s. 6) i tillegg viser artikkel 34 at «myndighetene skal beskytte barn mot alle former for seksuell utnyttelse og misbruk, inkludert mot mennesker som tvinger barn til å ha sex mot betaling eller som tar seksualiserte bilder eller filmer dem» (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1989, s. 11).

3.1.4 Rettighetsforskriften for barn på barnevernsinstitusjoner

Ifølge forskriften om barns rettigheter i barnevernsinstitusjoner (rettighetsforskriften) § 7 kan ikke institusjonen ha «innskrenkinger i bevegelsesfrihet, besøk og bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler etter barnevernsloven § 10-9 første ledd. Det kan ikke gjennomføres dersom det vil være urimelig overfor barnet i det enkelte tilfellet» (Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, 2022, § 7). Paragraf 1 i forskriften påpeker at det er institusjonens ansvar å gi forsvarlig omsorg. Forsvarlig omsorg vurderes ut fra barnets alder og modenhet, samt formålet med plasseringen i institusjonen. Det innebærer blant annet å gi barnet vern og beskyttelse, tydelige rammer for å sikre trygghet og god utvikling, bli sett og hørt og skape stabil og god voksenkontakt (Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, 2022, § 1).

3.2 Barnevernets rolle

Barnevernet har en sentral rolle i å beskytte barn og unge. Etter Barnevernsloven § 2-1 skal barnevernsarbeidere gjennomgå og vurdere bekymringsmeldinger, gjennomføre undersøkelser av barnets omsorgssituasjon, treffe vedtak om hjelpetiltak, forberede saker for behandling i fylkesnemnda eller iverksette og følge opp tiltak (Barnevernsloven, 2021, § 2-1-, Barne-, ungdom- og familiedirektoratet, heretter Bufdir, 2022). Fra barnevernets perspektiv er det viktig å forstå hvordan lovverket og konvensjonene fungerer sammen for å verne barnevernsbarn. Straffeloven skal gi vern til barn og unge mot seksuelle krenkelser og overgrep (Straffeloven, 2005, §§ 291-320). Barnevernets ansvar er å sørge for at barn og unge ikke lever under forhold som kan skade deres utvikling (Barnevernsloven, 2021, § 1-1). Barnevernkonvensjonen og rettighetsforskriften for barn som bor på barnevernsinstitusjoner er også viktige verktøy. De skal sikre grunnleggende rettigheter for barn, og spesielt for de som bor på barnevernsinstitusjoner (FN-sambandet 2023-, Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, 2022). Samlet sett innebærer barnevernets rolle å navigere i lovverket og barns rettigheter for å vurdere og iverksette de mest hensiktsmessige tiltakene for å beskytte barn og unge.

3.3 Barnevernspedagogutdanningens retningslinjer

Forskriften om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanningen er en forskrift for universiteter og høyskoler som gir barnevernspedagogutdanning. I forskriften kapittel 2 § 4

bokstav e, sier at barnevernsarbeidere skal ha «bred kunnskap om omsorgssvikt, overgrep og vold; mulige årsaksforhold, uttrykk og konsekvenser» (Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning, 2019, § 4 bokstav e). I forskriften opplyses det at barnevernspedagoger også skal ha kunnskap om barns digitale hverdagsliv og kunne oppdatere seg innenfor det (Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning, 2019, § 7 bokstav i). Bufdir sin anbefaling om kompetansekrav og utdanning for kommunalt barnevern viser at barnevernet bør ha kompetanse om barn og unge digitale hverdags og bruk av sosiale medier (Bufdir, 2022, s. 15).

3.4 Hva vet vi om seksuelle overgrep over internett?

Internett ble introdusert på 1990-tallet gjennom World Wide Web som realiserte kommunikasjon mellom datamaskiner og mennesker (Aanerød & Mossige, 2018). I midten av 2000-tallet ble internett anerkjent som en uvurderlig ressurs, selv om det tidligere ble sett på som en risiko av forskere og politikere (Frøyland et al., 2021). Det er viktig å være klar over at internett har både fordeler og ulemper, og at informasjon er nøkkelen for trygg bruk. I dag er internett stort og har mange digitale plattformer, man må være bevisste på potensielle utfordringer og risikoer som kan forekomme ved bruk av disse plattformene.

Teknologi og digitale medier har endret kommunikasjonen blant barn og unge, som nå hovedsakelig foregår gjennom sosiale medier, apper og mobiltelefoner (Frøyland et al., 2021). Studien fra Hornor et al. (2022) viser at 95 prosent av amerikanske tenåringer (13-17 år) eier sin egen mobiltelefon og er nesten konstant på internett (Hornor, et al., 2022). I Norge har de fleste barn og unge tilgang til egne digitale enheter. 96 prosent av 9-17-åringene har mobiltelefon med internett-tilgang og flestparten bruker internett daglig for å kommunisere med familie og venner (Staksrud & Ólafsson, 2019). Rapporten fra Staksrud & Ólafsson (2019) viser at 80 prosent har en profil på et sosialt nettverk, nettsted eller spillside. 40 prosent av barna mellom 9-17 år har sett seksuelle bilder på og utenfor internett, en økning fra 8 prosent blant 9-10-åringene til 77 prosent blant 15-17-åringene. Bare 25 prosent sier at foreldrene ofte snakker med dem om hvordan de skal håndtere ubehagelige situasjoner på internett (Staksrud & Ólafsson, 2019).

Domstolene viser at seksuelle nettovergrep skal behandles på lik linje som fysiske seksuelle overgrep, det påpekes at seksuelle nettovergrep kan ha like alvorlige konsekvenser som

fysiske overgrep for ofrene (Hellevik et al., 2023). Dessverre er forskningen rundt dagens seksuelle nettovergrep i Norge minimal og medievanene endres stadig med samfunnets utvikling, som kan gi utfordringer med å vite hvordan fenomenet utvikler seg i framtiden (Frøyland et al., 2021-, Aanerød & Mossige, 2018).

3.5 Hvem er mest utsatt for seksuelle nettovergrep?

En samlet studie fra *Child advocacy, tertiary care, midwest U.S. pediatric hospital* viser at barn og unge som har blitt utsatt for fysiske seksuelle overgrep eller blitt seksuelt misbrukt øker risikoen for å bli utsatt for nettovergrep (Hornor et al., 2022). Studien viser at mellom 10-14 prosent av barn i alderen 10-14 år har blitt utsatt for seksuelle overgrep over internett. 3 prosent har fysisk møtt personen de har hatt kontakt med på internett. Studien identifiserer tre faktorer som kan påvirke risikoen for seksuelle nettovergrep. Først er samfunnsmessige faktorer som rammeverket for internettregulering, teknologisk utvikling og utdanningssystemer. Den andre er utviklingsmessige faktorer som hormonelle endringer og overgangen til seksuell nysgjerrighet. Den tredje er individuelle faktorer som sosiale og atferdsmessige problemer, dårlige foreldre-barn-relasjoner, depresjon, foreldre med lav sosioøkonomisk status og barn med få venner (Hornor et al., 2022). Den sistnevnte faktoren nevnes også av Kripos, Aanerød & Mossige (Kripos, 2019-, Aanerød & Mossige, 2018). Ifølge Aanerød & Mossige (2018) er barn fra 12-18 år mer utsatt enn andre, hvor de fleste er jenter (Aanerød & Mossige, 2018). Barn utsatt for omsorgssvikt eller med liten kognitiv forståelse blir også påpekt som mer utsatt enn andre barn (Aanerød & Mossige, 2018-, Jonssen & Svedin, 2017-, Grytbakk, 2011, sitert i Grytbakk, 2021, s. 229).

Studier viser at ungdommer med sosioøkonomiske svakheter fikk oftere forespørsler om nakenbilder fra andre (Aanerød & Mossige, 2018). Medietilsynets undersøkelse (2022) viser at 34 prosent av 13-18-åringene har fått seksuelle kommentarer på internett i løpet av året 2022, en økning på 3 prosent fra 2020. I undersøkelsen fra 2022 hvor om lag 3200 9-18-åringene fra 78 skoler over hele landet deltok, svarte 44 prosent av 13-18-åringene at de hadde fått tilsendt nakenbilder, en økning på 2 prosent fra forrige undersøkelse. I likhet med 2020-undersøkelsen mottok de fleste nakenbilder fra ukjente på internett (Medietilsynet, 2022). Totalt 15 prosent av 13-18-åringene har sendt eller delt nakenbilder av seg selv, som er 3 prosent høyere enn sist undersøkelse. Det man kan se fra undersøkelsen fra 2022 er at det er en økende aldersforskjell blant de som har sendt nakenbilder det året. Det har vært en økning på 8

prosent av 13-14-åringene, 16 prosent av 15-16-åringene og 19 prosent av 17-18-åringene (Medietilsynet, 2022). I 2020-undersøkelsen var det flere som hadde sendt nakenbilder og fått betalt for det. Statistikk viser at 13 prosent har fått betalt for å sende nakenbilder av seg selv til andre, og flere gutter (22 prosent) enn jenter (6 prosent) oppgir at de har fått betalt i form av penger eller gaver (Medietilsynet, 2020).

Kripos er usikker på omfanget av seksuelle overgrep over internett mot norske barn og unge, og det er lite forskning på det (Kripos, 2019). Redd Barna (2020) mener at barnevernsbarn på institusjoner er spesielt sårbare for seksuelle nettovergrep, grunnet mangel på omsorgspersoner og veiledning. Det kan føre til at barnevernsbarn søker bekreftelse og oppmerksomhet gjennom digitale medier (Øistensen, 2020). NKVTS indikerer at seksuelle overgrep over internett er mer vanlig blant tenåringer enn barn. Kunnskapscenteret sier det er utfordrende å studere utsattheten for de ulike typene seksuelle nettovergrep, da de utsatte nødvendigvis ikke vet at det har skjedd et overgrep. I likhet med fysiske seksuelle overgrep er det knyttet stor skam til overgrepet og det er grunn til å tro at det er mange som holder det hemmelig og ikke forteller om sine opplevelser (Hellevik et al., 2023).

3.6 Konsekvenser av seksuelle nettovergrep

Som nevnt blir seksuelle overgrep over internett betegnet som like skadelige som fysiske overgrep for de utsatte (Hellevik et al., 2023). Kripos og Statens Barnehus i Oslo kommer med opplysninger om at mange av de utsatte er sterkt preget av det de har opplevd. Det er flere barn og unge som ikke ønsker å gå i detaljer eller snakke om det de har opplevd. Flere forteller at de føler stor skam og skyld, og ønsker ikke at venner eller familie skal få vite hva som har skjedd (Kripos, 2019). Konsekvensene for seksuelle nettovergrep kan være mange og alvorlige.

NKVTS presenterer ulike konsekvenser for å bli utsatt for bildebaserte seksuelle overgrep. De beskriver betydelige negative psykologiske, sosiale og fysiologiske konsekvenser for ofrene. Det er likheter mellom konsekvensene av denne formen for overgrep og fysiske seksuelle overgrep, her understrekes alvorlighetsgraden av seksuelle nettovergrep og viktigheten av å erkjenne at seksuelle nettovergrep kan være like skadelige som «tradisjonelle» seksuelle overgrep (Hellevik et al., 2023).

3.6.1 Psykologiske konsekvenser

Psykologiske konsekvenser av bildebaserte seksuelle overgrep, heretter forkortet BSO, kan variere fra ubehag til psykisk uhelse, inkludert selvmordstanker og selvskading. I likhet med annen forskning vises at den hyppigst rapporterte formen for psykiske konsekvenser er angst og/eller depresjon (Hellevik et al., 2023). Tilstandene som er blitt nevnt skyldes ofte bekymringer til uvissheten av hvem som har sendt bildene. Ofre kan oppleve sosial angst, skam knyttet til egen atferd, samt kroppslig skam, og stress. Studier viser at jenter som mottar uønskede bilder (som i denne oppgaven referer til digital blotting) ofte opplever ubehag i form av at de føler seg ekle og motbydelige (Hellevik et al., 2023). Andre konsekvenser inkluderer skyldfølelse, tap av kontroll, posttraumatisk stresslidelse (PTSD) sinne, problemer med selvtillit, dissosiasjon, seksuelt ubehag, stigma og å føle seg skitten (Hornor et al., 2022-, Hellevik et al., 2023-, Aanerød & Mossige, 2018).

3.6.2 Sosiale konsekvenser

BSO kan ha dyptgripende sosiale konsekvenser for ofrene. Disse konsekvensene er ofte knyttet til ofrenes sosiale omgivelser og relasjoner. En av de mest umiddelbare konsekvensene kan være selvisolasjon. Det er når offeret trekker seg tilbake fra sitt nettverk som en form for selvbeskyttelse etter overgrepet. Selvisolasjon kan ofte være et resultat av skam, frykt for ytterligere utnyttelse eller et ønske om å unngå påminnelser om overgrepet. I tillegg kan ofrene oppleve trakassering, mobbing og ryktespredning som følge av nettovergrepet. Dette kan komme fra både kjente og ukjente personer, det kan også forekomme både offline (i virkeligheten) og online (på internett) (Hellevik et al., 2023).

Tillitsbrudd er en vanlig konsekvens av BSO. Mange ofre rapporter at de har mistet en generell mangel på tillit til andre, som kan føre til frykt for å engasjere seg i nye relasjoner og ytterligere forsterke følelsen av isolasjon. Det er viktig å bemerke seg disse faktorene kan variere sterkt fra individ til individ, og er avhengig av en rekke faktorer, inkludert individets tidligere erfaringer, støttenettverk og tilgang til støtte og behandling (Hellevik et al., 2023).

3.6.3 Fysiologiske konsekvenser

BSO kan ha en rekke fysiologiske konsekvenser for ofrene. To studier har spesielt undersøkt disse effektene. En av de mest rapporterte konsekvensene er tretthet og dårlig konsentrasjon

(Hellevik et al., 2023). Dette kan være et resultat av den psykiske belastningen forbundet med overgrep, samt den pågående stressresponsen som kan oppstå når en person blir utsatt for traumer.

Mange ofre rapporterer om søvnproblemer, som kan være et direkte resultat av overgrep spesielt hvis ofret har blitt utsatt om natten. I tillegg kan det være en sekundær effekt av stress og angst forbundet med overgrep. Søvnproblemer og redusert konsentrasjonen kan føre til dårlige skoleprestasjoner, som kan være problematisk for dem som fortsatt er i utdanning (Hellevik et al., 2023). Det har blitt rapportert om vektendringer som en konsekvens av BSO. Noen kan oppleve vektøkning som et resultat av stress, endringer i spisevaner, økt inntak av «trøstemat» eller redusert fysisk aktivitet på grunn av depresjon eller angst. Andre kan oppleve vekttap som et resultat av overgrep. Det kan skyldes redusert matinntak, enten som en bevisst strategi for følelsene i kroppen, eller som en bivirkning av depresjon eller angst. I likhet med andre konsekvensene kan disse variere fra individ til individ og av en rekke faktorer (Hellevik et al., 2023).

Studier viser at barn som har opplevd seksuelle nettovergrep kan ha høyrisikoatferd i overgangsfasen til å bli tenåring. Det kan føre til at man utsetter seg selv for fare ved å ha flere seksualpartnere, som kan forårsake flere seksuelle handlinger og kjønnsykdommer (Ali et al., 2023).

3.7 Hindring av avdekking av seksuelle overgrep over internett og forslag til forebygging

Det kan være utfordrende for barnevernet å avdekke seksuelle overgrep over internett grunnet faktorer som manglende kunnskap, teknologisk utvikling, begrenset lovverk, rettighetsforskriften for barn på barnevernsinstitusjoner, og tabubelagt tema. Forsalg til forebygging mot seksuelle nettovergrep kan imidlertid bidra til en endring.

3.7.1 Manglende kompetanse om seksuelle nettovergrep

Artikkelen *Technology assisted child sexual abuse: professionals perceptions of risk and impact on children and young people* viser at det er lite kunnskap om håndtering av seksuelle nettovergrep. Studien baserer seg på studier fra sju barnevernsarbeidere som har fullført en papirbasert pilotundersøkelse, som understreker alvorlighetsgraden av seksuelle nettovergrep (Hamilton-Giachrits et al., 2021). *British association of social workers* (BASW) rapporterte

at 30 prosent av sosialarbeidere hadde lite kompetanse i barnevernssaker, og 74 prosent ønsket mer støtte i slike saker. Det er flere fagpersoner som ikke forstår hva seksuelle overgrep over internett er (Hamilton-Giachritis et al., 2021). Ledere, fagpersoner og andre institusjoner etterlyser mer kunnskap og effektive tiltak mot seksuelle nettovergrep (Grytbakk, 2021-, Aanerød & Mossige, 2018). På grunn manglende kunnskap om seksuelle nettovergrep har også noen fagfolk beskyldt ofre for overgrepet (Hamilton-Giachritis et al., 2021).

I en rapport fra United Nations Children's Fund (UNICEF) fremheves utfordringer i lav- og mellominntektsland knyttet til seksuelle overgrep over internett. Rapporten opplyser om manglende lovgivningsrammer, politikapasitet, profesjonell anerkjennelse og begrenset bevissthet, håndtering av seksuelle nettovergrep og svake systemer for å beskytte barn (UNICEF, 2021). Hornor et al. (2022) sammen med anticipatory guidance anbefaler om utdanninger hvor studenter lærer om sunne relasjoner, seksuelle nettovergrep, og sammenhengen mellom nettovergrep, seksuell trakassering og fysiske overgrep (Hornor et al., 2022). Hamilton-Giachritis et al. (2021) foreslår trening og strategier for hjelpeapparater som håndterer slike saker (Hamilton-Giachritis et al., 2021).

3.7.2 Teknologiske utviklingen

Den teknologiske utvikling gjør det ikke lettere for barnevernsarbeidere eller andre instanser å oppdage seksuelle overgrep. Utøvere av seksuelle nettovergrep blir sjeldent straffet for sine handlinger grunnet sin anonymitet over internett. Utøvere bruker flere teknikker som for eksempel falsk identitet for å komme i kontakt med sårbare barn og unge. Det gjør det også utfordrende å straffe seksualforbrytere (Ali et al., 2023). Utviklingen av teknologien har også ført til flere digitale plattformer. Digitale medier er blitt et kommunikasjonsmiddel for barn og unge, som gjør det mulig for overgripere å kontakte dem. I tillegg gjør digitale medier det lettere for overgripere å dele materialer over internett, som for eksempel bilder- og videoer av barn og unge (Frøyland et al., 2021). På grunn av at overgrepet skjer over internett blir terskelen for å bryte grenser man normalt ville ha hatt, lavere enn det den ville ha vært i den fysiske verden (Frøyland et al., 2021).

3.7.3 Begrenset lovverk

UNICEF-rapporten (2021) viser at kun tre av 29 undersøkte land hadde en omfattende lovgivning som kriminaliserer alle aspekter av teknologibaserte seksuelle overgrep mot barn

og unge. De resterende 26 landende rapporterer om utilstrekkelige bestemmelser, spesielt rundt grooming og eksplisitte krav til rapportering om seksuelle nettovergrep (UNICEF, 2021). Implementering av lover og rammer for barnevern er en utfordring, spesielt i lav- og mellominntektsland med hull i lovgivningsrammeverket, begrenset rettshåndhevingskapasitet og generelt svake barnevernssystemer (UNICEF, 2021). I Norge viser Straffeloven begrensinger ved de ulike typene for seksuelle overgrep over internett (Straffeloven, 2005, §§ 291-320). Sødergaard (2019) mener at de kulturelle og de juridiske rammene er utilstrekkelige (Sødergaard, 2019, sitert i Grytbakk, 2021, s. 229). Ali et al. (2023) foreslår at regjeringen investerer i en database for seksuelle overgrep over internett, og innfører lokale lover for å kunne skaffe informasjon om de nyeste trendene for nettovergrep (Ali et al., 2023). NKVTS opplyser at seksuelle nettovergrep må forankres på alle nivåer i straffesystemet, både ressursmessig, organisatorisk og gjennom rekruttering som vektlegger seksuelle nettovergrep (Hellevik et al., 2023).

Rettighetsforskriften til barnevernsbarn på barnevernsinstitusjoner gjør ifølge barnevernsarbeidere det vanskelig å vite hvordan man skal gå frem i situasjoner hvor barnevernsbarn kan bli utsatt for seksuelle nettovergrep (Øistensen, 2020). Forskriften skal sikre beboerens rettigheter knyttet til beskyttelse, trygghet, god utvikling og forsvarlig omsorg. Den gir barn rett til å kunne motta besøk eller bruke elektroniske kommunikasjonsmidler (Forskrift om barns rettigheter i barneverninstitusjon, 2022). Selv om rettighetsforskriften kan begrense elektroniske kommunikasjonsmidler, er det flere som er usikre på hvor mye de skal begrense eller gripe inn. Rettighetsforskriften kan gå imot barns rett til privatliv, integritet og frihet (Øistensen, 2020).

3.7.4 Tabubelagt

Det kan være vanskelig å avdekke seksuelle nettovergrep på grunn av at mange holder det hemmelig. Samfunnet i dag lever under tabubelagte forhold knyttet til temaet, både på individ, gruppe og samfunnsplan. Det gjør at privatpersoner og fagpersoner ikke ser, hører eller handler på mistanker om overgrep (Søftestad, 2018). Individuelle reaksjoner av overgrepet, som skam og skyldfølelse, fører til at mange ikke forteller om overgrepet før flere år senere (Hornor et al., 2022). Studier viser at foreldre snakker lite med barna sine om hva som kan foregå på de digitale plattformene (Staksrud & Ólafsson, 2019). Det anbefales at organisasjoner som skal beskytte barn har programmer eller kampanjer for å advare mot

seksuelle nettovergrep, og veiledning til foreldre. Foreldre bør også opplyses om seksuelle nettovergrep og alvorligheten rundt det (Ali et al., 2023). NKVTS mener at barn og unge bør lærer seg mer om intimitet, seksualitet og grensesetting, slik at de kan trekke seg vekk fra uønsket atferd over internett (Hellevik et al., 2023). Mangelen på forskning og diskusjon om temaet og et tabubelagt samfunn fører til at mange, inkludert fagfolk, ikke forstår hva seksuelle overgrep over internett er (Hamilton-Giachrits et al., 2021).

4. Drøfting

Drøftingsdelen vil ta for seg teori fra de ulike forfatterne og forskere. Det vil bli drøftet om vage lovverk, barnevernets kompetanse om seksuelle nettovergrep, etiske dilemmaer knyttet til utviklingen av teknologi, barns rettigheter og utsattheten og konsekvensene av seksuelle nettovergrep.

4.1 Lovverket

Studier viser at lovverket rundt seksuelle overgrep over internett er mangelfullt og er en bekymring som strekker seg over flere internasjonale land (UNICEF, 2021). Spesielt lav- og mellominntektsland har store utfordringer med å etablere et rettssystem som ivaretar barn og unges sikkerhet på internett. Det kommer i tillegg frem svekkende barnevernssystemer som har til sitt hovedansvar å ivareta barns omsorgssituasjon, slik at dem unngår å bli utsatt for overgrep (UNICEF, 2021). Det skal poengteres at lav- og mellominntektsland ikke kan direkte sammenlignes med Norges lovgiving, men likevel er det interessant å se paralleller. Norges Straffelov er vag når det gjelder lover og forskrifter som omhandler seksuelle nettovergrep (Straffeloven, 2005, §§ 291-320). Det kan indikere at Loven ikke er tilstrekkelig oppdatert for å håndtere de digitale utfordringene befolkningen står overfor i dag.

Seksuelle nettovergrep er som nevnt varierende i både form og metode. Det er alt fra grooming, bildebaserte overgrep til direkteoverførte bestillingsovergrep blant annet. Loven bør derfor være mer spesifikk på beskrivelsene av de ulike aspektene. I likhet med Straffeloven gir ikke Barnevernsloven i Norge klare retningslinjer om hvordan barnevernet skal håndtere seksuelle overgrep over internett (Barnevernsloven, 2021). Det er en utfordring når barns digitale hverdagsliv stadig blir mer komplekse. Å ivareta barns rettigheter i den

digitale verden vil derfor være avgjørende, det er vesentlig at barnevernet har retningslinjer for å beskytte barn mot overgrep på internett.

Ali et al. (2023) poengterer at å investere i en database for seksuelle nettovergrep kan være en verdifull ressurs for fagfolk som arbeider med å bekjempe slike forbrytelser (Ali et al., 2023). Tilgang til informasjon om de nyeste trendene for seksuelle nettovergrep kan det hjelpe relevante aktørene å forstå utviklingen av fenomenet og hvilke metoder overgripere bruker. Imidlertid må en tenke på nytten av en slik database, personvern, menneskerettigheter, lovgiving og implementering. Ved å investere i en database må en vurdere kostnadene det er ved å opprette og vedlikeholde en slik database, i tillegg må det balanseres med individets rettigheter, og stille seg spørsmål om hvordan man kan beskytte personvernet til ofre og utøvere av overgrepene når man samler inn data. Det kan forekomme komplikasjoner med å anonymisere informasjonen. En annen ting en må tenke på er hvilke lover som skal innføres og hvordan de skal håndheves.

Rettighetsforskriften fremhever barnevernsbarns tilgang til digitale kommunikasjonsmidler (Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, 2022, § 7). I rapporten fra Redd Barna (2020) kommer det frem at flere ansatte sier de synes det er vanskelig å vite hvor grensen går på hva som er riktig og hva som er galt, og hvordan de skal håndtere barnas nettbruk (Øistensen, 2020). Det kommer frem flere etiske dilemmaer rundt rettighetsforskriften, blant annet om begrensning av barnevernsbarns nettbruk og kommunikasjonsmidler. Ansatte ved barnevernsinstitusjonen kan kun begrense barnas mobilbruk hvis det er for å sikre forsvarlig omsorg, men hvordan kan barnevernsarbeidere vite om barna er utsatt for seksuelle nettovergrep når de ikke har tilgang til barnas mobiltelefon? (Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, 2022). Mange av barna kan holde det hemmelig og skjult for barnevernsarbeiderne grunnet psykologiske, sosial og fysiologiske konsekvenser av nettovergrepet (Hellevik et al., 2023-, Hornor et al., 2022-, Aanerød & Mossige, 2018). Det kan indikere at kravet om forsvarlig omsorg kan være for strengt, slik at barnevernsarbeidere ikke har mulighet å gripe inn tidligere. Rettighetsforskriften gir i tillegg ingen klare retningslinjer om hvordan man kan begrense barnas bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler (Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, 2022, § 7). Det kan gjøre det utfordrende for barnevernsarbeidere å beskytte barn mot farer på internett. I tillegg blir det et spørsmål om hvordan barnevernsarbeidere kan gi veiledning og opplæring om trygg internettbruk til barnevernsbarn.

Barnekonvensjonen gir barn rettigheter om privatliv og frihet, men samtidig skal den også beskytte barn mot seksuell utnyttelse og misbruk. Det skaper en utfordrende balanse for barnevernsarbeidere (FNs konvensjon om barnets rettigheter, 1989). Barnevernsloven understreker at barns beste skal være et grunnleggende hensyn i alle beslutninger som angår dem (Barnevernsloven, 2021 § 1-3). Det kan imidlertid komme i konflikt med barnekonvensjonens rettigheter knyttet til privatliv og frihet. En kan stille seg kritisk til hvordan man kan veie barnas beste mot deres rettigheter, og hva som er kriteriene for å avgjøre hva som er best for hvert individuelle barn. Slik Barnevernloven påpeker gjøres det en konkret vurdering av hva som er barnets beste, det gir rom for skjønn og tilpasning (Barnevernsloven, 2021, § 1-3). Hvordan kan man sikre at vurderingen tar hensyn til barnas ulike situasjon og kan skjønn føre til ulik praksis? Det bør spesifiseres i Loven for å gjøre det enklere for barnevernsarbeidere å vurdere. Barnevernsloven gir i tillegg barn rett til å si sin mening og bli hørt, for å ivareta deres rettigheter (Barnevernsloven, 2021, § 1-4). Det kan være utfordrende å vite hvordan man kan ivareta barns rettigheter og inkludere barnas perspektiv i beslutninger som begrenser barns elektroniske kommunikasjonsmidler.

Medietilsynet (2022), Hornor et al. (2022) og Aanerød & Mossige (2018) har vist statistikk på at mange blir utsatt for seksuelle nettovergrep og studier viser at barnevernsbarn er spesielt sårbare (Grytbakk, 2021-, Hornor et al., 2022-, Kripos, 2019-, Aanerød & Mossige, 2018). Bør kravet om forsvarlig omsorg bli mer tydelig i rettighetsforskriften, slik at barnevernsarbeidere har mulighet til å kunne kontrollere barnas mobilbruk? Dersom rettighetsforskriften endres, kan det føre til at barna mister mer tillit til barnevernet. Det kan eskalere og gi mer motstand til barnevernsarbeidere. Mobiltelefonen er ofte det barn bruker for å kommunisere med andre, og en kan tenke seg at barnevernsbarn bruker telefonen ofte for å nå ut til andre mennesker fra barneverninstitusjonen (Staksrud & Ólafsson, 2019). For mange kan det være et svik å bli fratatt mobiltelefonen sin, som videre kan føre til andre konsekvenser som isolasjon, depresjon eller utagerende atferd blant annet. Tilgang og begrensning av nettbruk og kommunikasjonsmidler kan samtidig bidra til å beskytte barna fra seksuelle nettovergrep. Ved å opplyse om konsekvensene av seksuelle nettovergrep, bringer det fram viktigheten av å ha en tidlig intervensjon, nettopp for å kunne minske at slike overgrep skjer.

4.2 Barnevernsarbeiderens manglende kompetanse

Barnevernets primære oppgave er å sikre at barn som lever i eller under forhold som kan påvirke og skade deres utvikling, får tilstrekkelig hjelp og beskyttelse (Barnevernsloven, 2021, § 1-1). Studier har påvist at det er mangel på kunnskap om seksuelle nettovergrep (Grytbakk, 2021-, Aanerød & Mossige, 2018). Tidligere i denne teksten ble det nevnt at forskning på seksuelle nettovergrep i Norge er begrenset, og det er lite informasjon om barnevernets rolle knyttet til fenomenet (Frøyland et al., 2021, Aanerød & Mossige, 2018). En mulig forklaring på den begrensede forskningen i Norge, kan være at det norske samfunnet sjeldent snakker om begrepet «overgrep» (Søftestad, 2018). Tabu om teamet kan gjøre at flere ikke er bevisste på at det er et problem.

En annen årsak kan være knyttet til taushetsplikten en har som fagperson. En barnevernsarbeider kan for eksempel ikke dele informasjon om et barn de har kontakt med uten samtykke. Det er likevel urovekkende å se at det er minimal forskning om seksuelle nettovergrep, da man ser hvor mange barn som har tilgang til en mobiltelefon og er i kontakt med fremmede mennesker (Medietilsynet, 2022-, Medietilsynet, 2020-, Hornor et al., 2022-, Aanerød & Mossige, 2018-, Staksrud & Ólafsson, 2019). Kan det være en mulighet å sette en aldersgrense på når barn kan ha lov til å eie sin egen mobiltelefon og andre elektroniske kommunikasjonsmidler, og kan det bidra til å redusere antall seksuelle nettovergrep? Samtidig så lever dagens samfunn i en digital verden hvor det stadig kan komme nye måter for overgripere å komme i kontakt.

Manglende kunnskap hos barnevernsarbeidere kan også være en årsak av begrenset gjennomgang av temaet i utdanningen. Forskriften om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanningen legger vekt på at barnevernspedagoger skal ha en bred kunnskap om overgrep (Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanningen, 2019, § 4, bokstav e). I denne forskriften står det ikke konkret hvilke overgrep det gjelder, det kan føre til ulike tolkninger og potensielt etterlate hull i kunnskapen om spesifikke typer for seksuelle nettovergrep. Det er også viktig å merke seg at teknologien og internettbruk endrer seg raskt, og det kan være utfordrende for utdanningsprogrammer å holde tritt med disse endringene. Et resultat av det kan være mangel på oppdatert kunnskap om barns digitale hverdagsliv (Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning, 2019, § 7, bokstav i).

Utdanningen fokuserer mye på beskyttelses- og risikofaktorer, men det kan komme tydeligere frem i utdanningen om risiko ved bruk av digitale plattformer. Det kan være nødvendig med mer pensum om temaet for å poengtere at det er et viktig emne flere bør ha kunnskap om. Selv om utdanning kan være en viktig del av løsningen, er det også behov for kontinuerlig opplæring og profesjonell utvikling av barnevernsarbeidere. Det kan bidra til å sikre at de har den nødvendige forståelsen og kompetanse til å forebygge og håndtere seksuelle nettovergrep. Det er avgjørende at både nåværende og fremtidige barnevernspedagoger får grundig opplæring og lærer mer om seksuelle nettovergrep, gitt den økende forekomsten av slike overgrep i samfunnet. Utdanningssystemer bør inkludere omfattende kurs om seksuelle nettovergrep og barns digitale verden, det vil ikke bare styrke studentens kunnskap, men også forberede dem på å håndtere slike saker i praksis (Hornor et al., 2022-, Bufdir, 2022). Hamilton-Giachritsis et al. (2021) understreker at fagpersoner som jobber med utsatte barn trenger å utvikle strategier for hvordan de kan håndtere seksuelle nettovergrep, samtidig vil implementering av strategier og hjelpemidler hjelpe barnevernet til å stå stødigere i saker som omhandler nettovergrep (Hamilton-Giachritsis et al., 2021). Det vil også gi barnevernsbarn muligheten til å uttrykke sine opplevelser og motta nødvendig hjelp for å bearbeide det de har opplevd.

Studien fra *British association of social workers* (BASW) viser at det er tydelig mangel på kompetanse fra sosialarbeidere, som barnevernsarbeidere knyttet til saker om seksuelle nettovergrep (Hamilton-Giachritsis et al., 2021). Det kan ha en sammenheng med manglende digitale kunnskaper hos barnevernsarbeidere knyttet til de ulike digitale plattformene og hva som oppstår på internett. Studier viser for eksempel at overgripere ofte kan bruke digitale chattetjenester som Snapchat, Omegle eller Facebook for å komme i kontakt med barn (Hellevik et al., 2023). Barnevernsarbeidere som ikke har vokst opp med slike plattformer kan stille seg uforstående til at det er mulig å begå overgrep gjennom slike tjenester. Barnevernet bør ha kunnskap om hvordan overgripere begår de ulike typene for seksuelle overgrep som grooming, seksuell utpressing, bildebaserte overgrep, digital blotting og direkteoverførte bestillingsovergrep.

Det kan tenkes at mange barnevernsbarn er i kontakt med forskjellige mennesker på internett. Noen av de trenger ikke å ha en hensikt med å begå et overgrep, likevel er det vesentlig at barnevernsarbeidere har en oversikt om hvilke teknikker overgripere bruker for å lokke til seg

barn, og hvordan overgripere manipulerer dem. Barnevernsbarn er fortsatt barn som betyr at de ikke er ferdig utviklet verken kognitivt og fysiologisk, og ved bruk av digitale verktøy kan det være vanskelig å vite hva en person mener i enkelte tilfeller. Ved bruk av kommunikasjon gjennom chattetjenester på en mobiltelefon kan det være vanskelig å se fysiske uttrykningsmåter, som man bruker når man snakker med noen ansikt til ansikt. Det blir vanskelig å vite hvordan toneleie den man snakker med har, mimikk, kroppsspråk og ansiktsuttrykk, som kan gjøre det lettere for overgripere å manipulere barn.

4.3 Teknologi

Seksuelle overgrep over internett er et globalt problem, og det er viktig å anerkjenne at dette kan påvirke barn i alle land. Teknologiske fremskritt har dessverre åpnet døren for nye former for seksuelle nettovergrep, som kan bli utført av hvem som helst, hvor som helst. Statistikk viser at barn blir utsatt for digital blotting og grooming, og noen blir til og med lokket til å sende nakenbilder av seg selv i bytte mot gaver eller penger (Medietilsynet, 2020-, Medietilsynet, 2022-, Hornor et al., 2022). Det kan betraktes som seksuell utpressing og grooming, og ved å sende slike bilder setter barn seg selv i fare for bildebaserte overgrep. Slik jeg ser det er digital blotting hos barn blitt mer vanlig i dagens samfunn, ofte som en del av deres seksuelle utforskning. En kan stille seg kritisk til om det er blitt mer vanlig eller om mennesker generelt er blitt mer oppmerksomme på det fordi det er diskusjon om det i media eller i samfunnet. Hvis det er slik at det er mer vanlig, hva kan være årsaken til det og hvordan kan man identifisere dem? En kan tenke seg at en faktor er teknologiens utvikling og barns tilgang til internett og elektroniske kommunikasjonsmidler som mobiltelefon eller nettbrett.

NKVTS understreker viktigheten av å ha fokus på å informere barn om seksualitet og grensesetting (Hellevik et al., 2023). Dette er viktig for å gi barn innsikt på hva de bør være forsiktige med på internett, men det er også viktig å anerkjenne at barn har rett til å utforske og være nysgjerrig på sin egen seksualitet. Frøyland et al. (2021) påpeker at terskelen for grensesetting ofte er lavere over internett enn i fysiske situasjoner (Frøyland et al., 2021). Det understreker viktigheten av å sikre at barn og unge er klar over sine egne grenser for hva som er akseptabelt og ikke akseptabelt. Samtidig som det er viktig å respektere barns rett til å utvikle sin seksualitet, en må sørge for at man har de nødvendige verktøyene for å navigere barn i den digitale verden på en trygg og fornuftig måte. Det inkluderer å forstå risikoen med

å dele personlige og sensitiv informasjon på internett, og vite hvordan man kan rapporterte upassende oppførsel.

Den teknologiske utvikling gjør det i tillegg vanskelig å oppdage og straffe digitale overgripere. Det åpne internettet gjør at flere overgripere kan kontakte sårbare barn og unge, slik som barnevernsbarn. Gjennom digitale plattformer som sosiale medier og andre digitale apper kan overgriperen opprette falske og anonyme brukere for å komme i kontakt (Ali et al., 2023). Min oppfatning er at dagens samfunn er bygd på en forventning at alle mennesker skal bruke internett og mesteparten digitale medier. Dette gjør at mange blir eksponert for digitale plattformer, hvor flere av dem er barn og unge. Selv om teknologien har blitt til en ressurs som kan ha gjort livet enklere for de fleste, er det også noen skyggesider (Frøyland et al., 2021).

En kan stille seg kritisk til om det burde komme strengere lover og retningslinjer for barn som bruker digitale medier, likevel trenger ikke det å være en hindring da flere barn kan lage seg kontoer som ikke stemmer overens med deres virkelige alder. Forskningen viser i tillegg at få foreldre som snakker med barna sine om internett og digitale plattformer (Staksrud & Ólafsson, 2019). En utløsende faktor kan være foreldres manglende kompetanse om den teknologiske utviklingen og det som foregår på internett. En annen faktor kan være at foreldre selv ikke tror at sine egne barn kan bli utsatt for seksuelle nettovergrep. Det anbefales at organisasjoner som jobber med å beskytte barn, slik som barnevernet tilbyr veiledning til foreldre og opplyser dem om dagens problematikk rundt seksuelle nettovergrep. En forutsetning er at barnevernet selv er kjent med fenomenet.

4.4 Utsatthet og konsekvenser

Gjennom oppgaven har statistikk vist hvor mange barn som blir utsatt for seksuelle overgrep, og det har kommet frem at flesteparten av barna som blir utsatt for seksuelle nettovergrep er de som har opplevd eller lever i omsorgssvikt (Medietilsynet, 2020-, Medietilsynet, 2022-, Grytbakk, 2021-, Hornor et al., 2022-, Aanerød & Mossige, 2018-, Øistensen, 2020). Det er viktig å få frem at selv om det er flere ting som peker mot at barnevernsbarn er i risikogruppe for å bli utsatt for seksuelle nettovergrep, kan det også ramme andre barn og unge. Det er likevel viktig at barnevernsarbeidere vet hvor stort omfanget er slik at det blir et prioritert mål for å jobbe mot seksuelle nettovergrep. Som nevnt har statistikk vist at flere barn blir utsatt for

digital blotting og at flere sender nakenbilder av seg selv (Medietilsynet, 2022). Kunne det ha blitt innført tydelig undervisning i skolene om deling av nakenbilder og konsekvensene det kan medføre? Det kunne ha bidratt til at barn er mer varsomme om hva de deler av seg selv på internett.

Barnevernet og politiet kunne i tillegg hatt en rolle å besøke skoler for å fortelle om fenomenet og de ulike formene for seksuelle nettovergrep. Det kunne også ha påpekt og vist alvoret om seksuelle nettovergrep, slik at barn kunne tatt det på alvor. Til tross for at barn tar seksuelle nettovergrep på alvor, kan det være vanskelig å ikke bli eksponert for slike overgrep av andre. Selv om barna legger vekk mobiltelefonen og fjerner vedkommende som venn eller fra kontakter på mobiltelefonen, vil fortsatt overgrepet være der. Overgriperen kan stadig komme i kontakt ved å opprette flere profiler på ulike chattetjenester og plattformer. For å kunne gjøre det noe med dette krever det både tid og forskning om teamet.

Barnevernsarbeidere bør samarbeide med politi for å kunne sette seg inn i hvordan dagens digitale verden er, og prøve å se det i sammenheng med dagens ungdom. Det er som nevnt begrenset forskning om temaet i Norge og derfor vanskelig å vite eksakt hvor mange som er utsatt for de ulike formene for seksuelle nettovergrep, og man kan tenke seg til at det er mange mørketall. Ved at det ikke kommer nyere forskning om seksuelle nettovergrep og forskning om hvordan fenomenet er i Norge, vil barnevernsarbeidere og andre fagfolk fortsatt stille seg uforstående til det og det vil fortsette å være et stort problem.

Konsekvensene kan ofte være alvorlige for ofrene som kan føre til psykologiske, sosiale og fysiologiske konsekvenser, men samtidig kan det variere fra individ til individ. Når ofre opplever gjentatte overveldende opplevelser kan det gjøre at kroppen går i beredskap for å beskytte seg selv (Hellevik et al., 2023). Det er vesentlig å poengtere at det ikke bare påvirker individet i seg selv, men også samfunnet som helhet, som for eksempel familier og skoler. Ved at seksuelle nettovergrep fortsetter å forekomme, kan det bidra til å skape et utrygt digitalt miljø som kan ha negative konsekvenser for alle barn og unge som bruker internett.

5. Konklusjon

I denne oppgaven er det blitt utforsket flere faktorer som bidrar til seksuelle overgrep over internett. Det har blitt presentert ulike former for seksuelle overgrep og definert hva seksuelle

overgrep innebærer. Oppgaven gir en oversikt over antall barn og unge som er aktive på internett, og hvor mange som opplever uønskede seksuelle hendelser. Videre har oppgaven undersøkt de ulike konsekvensene av seksuelle nettovergrep, hindringer for avdekking av fenomenet og forslag til forebygging. Det har blitt drøftet rundt ulike temaer, inkludert manglende kunnskap blant barnevernsarbeidere, endringer i lovverket, nye utdanningssystemer, og hvordan teknologisk utvikling kan øke risikoen for seksuelle nettovergrep. Det har i tillegg blitt presentert utsattheten blant barn og unge og konsekvensene seksuelle nettovergrep medfører.

Flere studier viser at barnevernsarbeidere ofte mangler forståelse og kunnskap om seksuelle nettovergrep (Hamilton-Giachritsis et al., 2021). Det er foreslått flere tiltak for forebygging av seksuelle nettovergrep, som blant annet trening og strategier for håndtering av slike saker (Ali et al., 2023-, Hamilton-Giachritsis et al., 2021-, Hornor et al., 2022). Et forbedret utdanningssystem som inkluderer mer læring om teknologi, risikoen ved bruk av digitale plattformer, og hvor enkelt overgripere kan kontakte sårbare barn og unge på internett, kan være avgjørende for forebygging. Teknologien kommer til å fortsette å utvikle seg og det er derfor spesielt viktig at de som arbeider med barn og unge er i forkant. Seksuelle nettovergrep kan også skape en atferd hos den enkelte som barnevernet er i kontakt med og det er derfor viktig å kunne snakke om temaet og ha forståelsen av det.

Det er viktig for barnevernsarbeidere å ha kunnskap om de ulike typene for seksuelle nettovergrep og konsekvensene av dem. Flere studier har vist at seksuelle nettovergrep kan skade individet på samme måte som fysiske seksuelle overgrep (Hellevik et al., 2023). Konsekvensene for seksuelle overgrep over internett kan være individuelle, sosiale og fysiologiske konsekvenser som depresjon, skam, PTSD, lav selvtillit, mangel på tillit, dårlig konsentrasjon eller isolasjon fra omverdenen (Hornor et al., 2022-, Hellevik et al., 2023). Ved å forstå hvordan de ulike konsekvensene kan se ut, kan barnevernsarbeidere være bedre rustet til å forhindre slike overgrep og gripe inn tidligere. Det er i tillegg behov for tydeligere lover og strategier for håndtering av seksuelle nettovergrep. Ved å forbedre lovverket og politikken kan det resultere i bedre ressurser og tjenester for ofrene. Samlet sett vil det å belyse om temaet være viktig for å beskytte sårbare grupper som barnevernsbarn, forebygge kriminalitet og fremme rettferdighet og trygghet på internett.

Basert på forskningen som er blitt presentert, konkluderes det med at barnevernet ikke har nok kompetanse om seksuelle nettovergrep.

6. Referanseliste

Ali, S., Haykal, H. A. & Youssef, E. Y. M. (2023) Child Sexual Abuse and the Internet – A Systematic Review. *Human Arenas*, 6, 404-421. <https://doi.org/10.1007/s42087-021-00228-9>

Barne-, ungdom- og familiedirektoratet. (2022). *Faglige anbefalinger om kompetansekrav og utdanning for kommunalt barnevern: Oversikt.*

<https://www.bufdir.no/contentassets/ed7a489b2fbf4c808e4637c037e51450/kompetanse-og-utdanning-for-kommunalt-barnevern-anbefalinger.pdf>

Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern.* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

FN-Sambandet. (2023, 5. juli). *Barnekonvensjonen: Oversikt.*

<https://fn.no/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

FNs konvensjon om barnets rettigheter. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989.* Hentet 05.04.2024 fra FN-sambandet: Oversikt.

<https://fn.no/assets/images/FN-kunnskap/Avtaler/FN-konvensjoner-filer/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter.pdf>

Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon. (2022). *Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon.* (FOR-2022-12-20-2358). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-12-20-2358>

Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning (2019) *Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning.* (FOR-2019-03-15-398). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2019-03-15-398>

Frøyland, L. R., Solstad, G. M., Andersen, P. L., Tveito, S. B., Folstad, S. H. & Skilbrei, M-L. (2021). *Seksuelle overgrep mot barn og unge via digitale medier: En kunnskapsoppsummering* (NOVA Rapport nr. 3). Velferdsforskningsinstituttet NOVA,

Oslomet. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/2755418/NOVA-Rapport-3-2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Grytbakk, A. (2021). Digitale krænkelser – hvordan aktive børn bliver til udsatte børn. I M. Petersen & I. Kornerup (Red.), *Børn som deltagere i professional praksis: Åbninger, muligheder og rettigheder* (s. 225-243). Hans Reizels Forlag.

Hamilton-Giachritsis, C., Hanson, E., Whittle, H., Alves-Costa, F., Pintos, A., Metcalf, T. & Beech, A. (2021). Technology assisted child sexual abuse: Professionals perceptions of risk and impact on children and young people. *Child Abuse & Neglect*, 119(1), Artikkel 104651. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104651>

Hellevik, P. M., Kruse, A. E., Dullum, J. V., Frøyland, L. R., Skar, A-M. S., Andersen, L. C., Helseth, H., Frafjord, O. S. G., Haugen, L-E. A. & Øverlien, C. (2023). *Digitale seksuelle overgrep mot barn og unge-gjerningspersoner og fornærmede* (Rapport nr. 3). Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. <https://www.nkvts.no/content/uploads/2024/01/NKVTS-Rapport-3-2023-Digitale-seksuelle-overgrep-mot-barn-og-unge.pdf>

Hornor, G., Billa, A., Daniels, A., Ibrahim, A., Landers, T., Prince, C., Wilkinson, K. & Wolfe, K. (2022) Online Sexual Solicitation of Children and Adolescents in a High-Risk Population. *Journal of Pediatric Health Care*, 36(5), 449-456. Hentet fra: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0891524522001055?via%3Dihub>

Kripos. (2019). *Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett*. Oslo. Oversikt. <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/seksuelle-overgrep-mot-barn/seksuell-utnyttelse-av-barn-over-internett.pdf>

Markhus, H. (2005). *Ny britisk lov skal beskytte barn mot overgripere de møter på internett*. Stortingets utredningsseksjon. https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/utredningsseksjonen/perspektiv/perspektiv05_01.pdf?fbclid=IwAR25JPaPaETvXtrG-BwNpA2-927dU4NPojJYsAN9dKjeTUcNF1y3SuBvTrs

Medietilsynet. (2020). *Barn og medier 2020: Seksuelle kommentarer og nakenbilder* (Delrapport nr. 4). Medietilsynet.

<https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2020/200519-delrapport-4-seksuelle-kommentarer-og-delning-av-nakenbilder---barn-og-medier-2020.pdf>

Medietilsynet. (2022). *Barn og medier 2022-en undersøkelse om 9-18-åringers medievaner*. Medietilsynet/ Kantar Public. https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2022/231002_barn-og-medier_2022.pdf

Medietilsynet. (2022). *Barn og medier 2022: Nakenbilder*. Medietilsynet/ Kantar Public. <https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2022/230111-resultatdokument-nakenbilder-barn-og-medier-2022.pdf>

Staksrud, E. & Ólafsson, K. (2019). *Tilgang, bruk, risiko og muligheter. Norske barn på internett. Resultater fra EU Kids Online-undersøkelsen i Norge 2018*. EU Kids Online og Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/72793/eu-kids-online-hovedrapport-for-norge-2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Straffeloven. (2005). *Lov om straff*. (LOV-2005-05-20-28). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28>

Søftestad, S. (2018). *Grunnbok i arbeid med seksuelle overgrep mot barn*. Oslo: Universitetsforlaget.

United Nations Children's Fund. (2021). *Ending online child sexual exploitation and abuse: Lessons learned and promising practices in low and middle income countries: Oversikt*.

<https://www.unicef.org/media/113731/file/Ending%20Online%20Sexual%20Exploitation%20and%20Abuse.pdf>

Øistensen, G. (2020). «Internett er et stort og mørkt rom». *Håndtering av risiko for seksuell utnyttning over internett på barnevernsinstitusjon*. Oslo: Redd Barna. Hentet fra:

<https://www.reddbarna.no/content/uploads/2020/11/Internett-er-et-stort-mørkt-rom.pdf>

Aanerød, L. M. T. & Mossige, S. (2018). *Nettovergrep mot barn i Norge 2015-2017: Rapport basert på erfaring fra Kripas, politiet, tjenesteleverandører og internasjonal forskning* (NOVA Rapport nr. 10). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, Oslomet. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/3497/Nettutg-NOVA-Rapport-Nettovergrep-10-2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

